

У514.2.94
А92

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ**

АТАМАНЮК Д.В. ГІРНЯК О.М.

**Методичні вказівки та практичні завдання
з курсу**

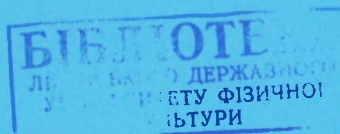
«Економіка спорту»

Львів – 2013

Методичні вказівки та практичні завдання з курсу «Економіка спорту»
/ Атаманюк Дмитро Васильович, доцент, к. е. н., Гірняк Олег Михайлович,
доцент, к.е.н. – Львів, 2013. - .....с.

Методичні вказівки та практичні завдання з курсу «Економіка спорту»
розглянуті та рекомендовані до затвердження на засіданні кафедри «Економіка та
спортивного менеджменту». Протокол №....., від.....

© Львівський державний університет фізичної культури, 2013
© Атаманюк Д.В., 2013
© Гірняк О.М., 2013

ЧИТАЛЬНА ЗАЛА
ЛДУФК

Зміст

1. Практична робота 1.Основні виробничі фонди	5
2. Практична робота 2.Розрахунок чисельності працівників та фонду зарплати	10
3. Практична робота 3.Розрахунок кошторису витрат	14
4. Практична робота 4.Розрахунок вартості підготовки спортсмена та вартості абонементу	18
5. Практична робота 5.Аналіз беззбитковості	19
6. Додатки Методика розрахунку оренди нерухомого майна та довідкова інформація	21
7. Література	33

6/7557/9

Вступ

Мета дисципліни «Економіка фізичної культури» – отримання знань студентами з економіки фізичної культури та спорту, набуття ними необхідних навичок вирішення завдань, які часто зустрічаються у практиці, вивчення методів обґрунтування оптимальних напрямків розвитку фізичної культури та спорту. Вивчення дисципліни складається з лекцій та практичних завдань.

Практичні заняття з курсу «Економіка фізичної культури» спрямовані на закріплення основних економічних категорій і понять, які розглядалися в теоретичній частині курсу. Виконання індивідуальних завдань із циклу практичних занять формує в студента уміння економічної оцінки у сфері фізичної культури та спорту, які вимагають живої, активної, продуктивної праці. Завдання є комплексним, тобто окремі завдання є частиною комплексної наскрізної мети практичних занять.

Практичні заняття – це опрацювання матеріалу за темами, розв'язування задач, проведення контрольних робіт і виконання індивідуальних завдань. Вихідні дані індивідуальних завдань складені за варіантами на основі даних практичної діяльності спортивних організацій, нормативно-довідникової літератури, деякі значення показників для навчальних цілей наведені в роботі умовні.

Організація практичних занять

1. Видання викладачем індивідуальних завдань кожному студенту, який веде практичні заняття.
2. Виконання практичного завдання, яке передбачає певні розрахунки, пояснення до них і формування на їх основі висновків.
3. Після виконання окремих завдань, які є взаємозв'язані, необхідно зробити загальні висновки з усіх завдань в цілому.
4. До використаних формул розрахунків обов'язково вказувати умовні позначення.

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 1

Тема. Основні фонди.

Завдання для практичної роботи

1. Розрахувати загальну суму амортизаційних відрахувань.
2. Розрахувати завантаження об'єкта.
3. Розрахувати амортизаційні відрахування за годину експлуатації об'єкта:
  - а) нормативну,
  - б) фактичну при завантаженості за пропускної здатності 75%, за часом 85%.
4. Зробити висновки з результатів розрахунків.

Таблиця 1

Показники експлуатаційних параметрів основних типів залів, басейнів і корпусів

Назва спортивних споруд та будівель	Площа спортивних залів, дзеркала води басейну в кв.м.	Розрахункова одночасна пропускна здатність чол. змину
1	2	3
<i>Спеціалізовані зали</i>		
1.1. Гімнастика	1008	120
1.2.	648	78
2.1. Гімнастика	540	64
2.1	450	54
3.1. Волейбол	648	30
3.2	540	24
3.3	450	20
4.1. Баскетбол	648	18
4.2	540	15
4.3	450	12
5.1. Гандбол	1008	18
5.2	648	12
6.1. Бокс	540	22
6.2	450	18
7.1. Бокс	268	12
7.2	162	6

1	2	3
8.1.Боротьба	540	12
8.2	450	10
8.3	288	6
9.1.Важка атлетика	450	21
9.2	288	14
9.3	162	8
Універсальні зали для:		
10.1.Баскетболу, волейболу, гандболу, тенісу й ін. ігор	1008	64
10.2	648	40
10.3	540	32
11.1.Гімнастики й акробатики	1008	120
11.2	648	78
11.3	540	64
12.1.Спортивних ігор і гімнастики	1008	120
12.2	648	78
13.1.Спортивних ігор і гімнастики	540	64
13.2	288	34
Спортивні корпуси з одним залом:		
14.1.Спортивних ігор	1008	64
15.1.Спортивних ігор	648	40
16.1.Гімнастики й акробатики	1008	120
17.1.Гімнастики й акробатики	648	78
18.1.Спортігор і гімнастики	1008	120
18.2	648	78
19.1.Універсальний	288	30
20.1.Боксу	216	27
21.1.Важкої атлетики	162	23
22.1.Спортивний корпус із двома залами: спортивно- гімнаст., спорт. ігор	648	78
22.2	540	32
23.1.Спортивний корпус із двома залами: гімнастичним, спорт. ігор	540	64
23.2	1008	64

1	2	3
24.1. Спортивний корпус із трьома залами: спортивно-гімнаст, гімнастичним, боксу	1008	120
24.2	288	30
25.1. Спортивний корпус із трьома залами: спортивно-гімнаст., гімнастичним, боксу	216	27
26.1. Спортивний корпус із чотирма залами: спортігор, гімнастичним, боксу	648	40
26.2	540	54
27.1. Спортивний корпус зі залом і басейном	540	15
27.2	275	24
28.1. Критий басейн із ваннами: основний, дитячий	275	24
28.2	60	10
29.1. Критий басейн із трьома ваннами: основний, учнівський, дитячий	1050	64
29.2	100,2	15
29.3	60	10
30.1. Спортивний корпус зі залом спортігор, гімнастики й акробатики, двома плаваючими басейнами з ваннами	540	64
30.2	400	60
30.3	75	14
31.1. Спортивний корпус із двома залами: гімнастичним, акробатичним, двома плаваючими басейнами з ваннами: основний, дитячий	540	32
31.2	540	64
32.1. Спортивний корпус зі залами: спортігор, гімнастичним, наст. теніс. із 2 плавальн. басейнами з ваннами	540	32
32.2	540	64

1	2	3
33.1.Спортивний корпус із чотирма залами: спортігор, гімнастичним, боксу	648	40
33.2	540	54
34.1.Спортивний корпус із двома залами: гімнастичним, спортігор	540	64
34.2	1008	64
35.1.Спортивний корпус із трьома залами: спортивно-гімнаст., гімнастичним, боксу	1008	120
35.2	288	30
36.1.Важкої атлетики	162	23

1. Вартість 1 м² площі споруди:
  - зали закритих спортивних споруд 9000 – грн/м²;
  - басейни 10500 – грн/м².
2. Вартість обладнання становить 5 % від вартості споруди.
3. Термін служби спортивних споруд – 30-40років, обладнання – 12-15років.
4. Витрати на кап. ремонти – споруди 1,5% від вартості споруди; обладнання – 4,5% від вартості обладнання.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичної роботи № 1 з курсу «Економіка фізичної культури»

Тема. Розрахунок амортизаційних відрахувань та їх зміни в залежності від завантаженості.

Основні виробничі фонди – це засоби праці, які використовуються в процесі надання послуг упродовж тривалого терміну (понад один рік), не змінюють своєї форми та розмірів і переносять свою вартість на вартість послуги (продукції) поступово, шляхом амортизаційних відрахувань.

Амортизація – це перенесення вартості основних виробничих фондів на вартість новоствореної продукції (послуги) упродовж терміну їх корисного використання (експлуатації).

Для встановлення суми амортизаційних відрахувань застосовуються норми амортизації (H_a), тобто річні відсотки відшкодування вартості зношеної частини основних фондів. Норма амортизації розраховується за формулою (1).

Нарахування амортизації в даній роботі рекомендується за податковою схемою амортизації, тобто лише на нормативний термін служби.

Розрахунок суми амортизаційних відрахувань виконується у такій послідовності.

1. Визначається вартість спортивної споруди з її площі та вартості метра квадратного площі. Вартість обладнання встановлюється наближено (прийнято 5 % від вартості спортивної споруди).

Норма амортизації (H_a) розраховується окремо для спортивної споруди та обладнання за формулою:

$$H_a = \frac{\Phi_6 : K_p : Z_{dm} - L_6}{\Phi_6 \cdot T_{cl}} \times 100, \quad (1)$$

де: Φ_6 – балансова вартість фондів, грн.;

K_p – витрати на капітальний ремонт основних фондів за період їх використання, грн.;

Z_{dm} – витрати на демонтаж основних фондів (спортивної споруди), грн.;

L_6 – ліквідна вартість основних фондів (виручка від їх реалізації під кінець терміну служби), грн.;

T_{cl} – термін служби основних фондів, у роках.

2.1. Витрати на капремонт приймаються 1,5 % від вартості спортивної споруди і 4,5 % вартості обладнання.

2.2. Витрати на демонтаж основних фондів приймаються за спорудами – 4 %, за обладнанням – 5 % їхньої вартості.

2.3. Ліквідаційна вартість приймаємо за спортивними спорудами – 1 %, за обладнанням – 0,5 % їхньої вартості.

Інші дані, необхідні для розрахунків, наведено на стор 5,8.

3. Загальна сума амортизаційних відрахувань розраховується за формулою:

$$A_m = \Phi_6 \frac{H_a}{100} \text{ тис. грн. } (2)$$

Або при прискоренні амортизації за формулою (3)

$$A_m = \Phi_6 \frac{2H_a}{100} (3)$$

Сума амортизаційних відрахувань на годину роботи спортивної споруди розраховується із відношення (діленням), загальної річної суми амортизаційних відрахувань до часу роботи споруди в годинах упродовж року. Фактична норма амортизаційних відрахувань на годину роботи розраховується аналогічно, тільки в розрахунку враховується фактичний час роботи споруди.

5. Завантаженість (M_{en}) спортивної споруди розраховується за формулою:

$$M_{en} = \frac{E \times L \times C \times D}{n \times t} \quad (4)$$

де E – одночасна пропускна здатність спортивної споруди (приймається із довідкових або практичних даних);

L – кількість однотипних споруд, прийнятих для розрахунку;

D – кількість днів роботи споруди в тижневому циклі;

C – час роботи споруди упродовж дня, години;

n – кількість занять однієї групи упродовж тижня;
 t – тривалість одного заняття, год.

Показник завантаженості (M_{en}) розраховується нормативний (при певній завантаженості) і фактичний (у відповідності до фактичної завантаженості) (за часом – 80 %, за пропускнуою здатністю – 70 %).

Для розрахунку фактичного показника у наведену формулу (4) підставляються фактичні величини показників роботи спортивної споруди.

Кожне завдання завершується висновком про отримані результати та їх значення. Стосовно першого завдання у висновках необхідно вказати, як змінюється сума амортизаційних відрахувань при недомогателості роботи споруд за кількістю та часом.

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 2

Розрахунок чисельності працівників та фонду заробітної плати

Завдання: розрахувати кількість працівників і фонд заробітної плати з нарахуваннями, які забезпечують тренувальний процес на окремій шкільній спортивній споруді (за місяць, рік).

Організація праці – це форма об'єднання людей для спільної діяльності в межах певної структури (організації, підприємств). Основними напрямками організації праці є: підбір і розподіл кадрів, удосконалення форм розподілу і кооперування праці, вдосконалення норм праці, її морального та матеріального стимулювання, організація робочих місць, поліпшення умов праці, підготовка і підвищення кваліфікації кадрів.

На діючих спортивних об'єктах щорічно уточнюється планова потреба в основному персоналі, тобто в тренерському складі.

Для розрахунку штату тренерів необхідно встановити загальну кількість годин тренерського навантаження на середньо тижневий цикл.

2.1 При встановленні штату працівників необхідно керуватися діючим законодавством про працю; а також відповідними методичними рекомендаціями, наказами, тощо.

Критерієм кількісного складу має бути готовність якісного забезпечення тренувального процесу при діючих нормативах і бюджету спортивної організації.

Кількість тренерів встановлюється за кількістю годин тренерського навантаження за видами спорту, нормами тренувальних годин, які повинен виконати упродовж тижня тренер на ставку (24 год. в тиждень), а також за відносною кількістю тренерів, які, забезпечують заняття в одній групі при існуючих правилах.

2.2 Тренерське навантаження за видом спорту і в цілому у спортивній організації розраховують за кількістю годин тренувань однієї групи, відносною кількістю груп, які тренуються, часу роботи споруди упродовж дня, тижня. Час роботи спортивної споруди упродовж дня, тижня, року, кількість і наповненість тренувальних груп, частоту занять групи студентів виконують самостійно, керуючись діючими нормативами, враховуючи вид спорту та рівень спортивної кваліфікації.

2.3 Розрахунок годин тренерського навантаження здійснюється у такій послідовності:

а) встановлюється кількість груп, які одночасно тренуються, зважаючи на одночасну пропускну здатність споруди і наповненість (чисельність) однієї групи:

$$Ч_{mg} = \frac{E}{N_q}$$

де E – одночасна пропускну здатність, чол.

N_q – наповненість навчально-тренувальної групи, чол.

б) Розраховується кількість змін тренувальних занять у спорудах упродовж дня ($З_m$):

$$З_m = \frac{C}{t_{ze}}$$

в) Розраховується загальна кількість тренувальних годин (T_n) у тижневому циклі за формулою:

$$T_n = Ч_{mg} \times t_{ze} \times З_m \times Дc$$

де: $З_m$ – кількість змін тренерських занять у споруді впродовж дня;

$Дc$ – кількість днів роботи споруди і упродовж тижня;

t_{ze} – тривалість одного заняття в групі

$Ч_{mg}$ – кількість груп, які одночасно тренуються.

$$Ч_{mp} = \frac{T_n}{24}$$

де, T_n – тренерське тижневе навантаження, год;

Кількість адміністративно-керуючого персоналу встановлюється умовно з розрахунку норми керуваності (орієнтовно 7 чол.) або з урахуванням досвіду діючих спортивних організацій.

Кількість допоміжних й обслуговуючих працівників приймається наближено 15 % (від основного персоналу) або з практичних даних спортивних організацій.

Розрахунок фонду заробітної плати

2.4. Оплата праці – це грошовий вираз вартості та ціни робочої сили, яка виплачується працівникам за виконану роботу чи надані послуги і спрямована на мотивацію досягнення бажаного рівня продуктивності праці.

Основою оплати праці є тарифна система, яка має такі елементи:

- тарифні сітки;
- тарифні ставки;
- тарифно-кваліфікаційні характеристики (довідники);
- схему посадових окладів.

Основним принципом оплати праці є кількість і якість праці. Розрахунок необхідного фонду заробітної плати здійснюється з урахуванням кількості тренерів, посад, які займають працівники, кваліфікаційної категорії, встановленого окладу та часу роботи. Крім того, тренерам та іншим працівникам передбачається підвищення

посадового окладу:

- за спортивні звання:
  - МС – 10 %;
  - МСМК – 15 %;
  - ЗТУ – 20 %;
- за спеціалізацією спортивних шкіл – 15 %;
- за старшого тренера – 15 %;
- надбавка за вислугу літ з 1.01.2003 р.:
  - 3 – 10 років – 10 %;
  - 11 – 20 років – 20 %;
  - 21 і більше – 30 %.

Оплата праці складається з основної і додаткової заробітної плати. Додаткову заробітну плату приймаємо за практичними даними на рівні 10-15 %.

Крім тренерського складу діяльність спортивної організації (секції) виконують й інші працівники, що необхідно враховувати при визначенні потреби в коштах на оплату праці. В даній роботі рекомендується штат і фонд зарплати основних працівників скорегувати за допомогою коефіцієнта 1,2.

Тарифний фонд оплати праці розраховується за формулою:

$$ЗП_{т.рог} = \sum_{i=1}^n Ч_{mi} \cdot \Phi_{on} \cdot З_{mic}$$

де, $Ч_{mi}$ – кількість тренерів, чол.,

Φ_{on} – дійсний фонд часу роботи тренера, місяців

$З_{mic}$ – місячний посадовий оклад, грн.

Загальний фонд заробітної плати в організації є сумою заробітної плати, нарахованої її працівникам основного, допоміжного й управлінсько-адміністративного персоналу.

На загальний фонд заробітної плати здійснюються нарахування на соціальні заходи, які організація вносить у різні фонди цільових призначень згідно з нормативом нарахування:

- пенсійний фонд – 32 %;
- соціальне страхування – 2,9 %;
- фонд безробіття – 1,9 %;
- та інші – 02-07 %.

Разом – 37%.

Нарахування на заробітну плату становлять 37 % від загального фонду заробітної плати.

Довідка (орієнтовно)

€

Таблиця 2

Посадові оклади працівників організації ФКІС, визначені на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці

Розряди	Тарифні коефіцієнти	Розмір посадових окладів і ставок (грн.)(01.12.2013) *
10	1,82	1689
11	1,97	1829
12	2,12	1967
13	2,27	2107
14	2,42	2246
15	2,58	2394

*Посадовий оклад розраховується множенням розміру посадового окладу(тарифної ставки) працівника 1 тарифного розряду на відповідний тарифний коефіцієнт.(Оклад працівника 1-го тарифного розряду з 01.12.2013 р. складає 1218 грн.).

Таблиця 3

Схема тарифних розрядів фахівців установ, закладів та організацій ФКІС. *

Посади	Тарифний розряд
Інструктор-методист, який закінчив ВНЗ III–IV рівня акред., має:	8,9
• II кваліф. категорію;	9,10
• I кваліф. категорію;	9,10
• вищу категорію;	10,11
• тренер з виду спорту;	9
Фахівець із фізичної реабілітації;	9,10
Тренер, який має:	
• II кваліф. категорію;	10
• I кваліф. категорію;	11
• вищу категорію.	12
Тренер-викладач з хореографії, який закінчив ВНЗ III–IV рівня акредитації.	10,11

*Наказ № 2097 від 23.09.2005 р. Міністерство України у справах молоді та спорту.

Заробітна плата кожного працівника фізкультурно-оздоровчих, спортивних організацій залежить також від того, чи працівник має певну ставку, більше однієї ставки, а також від виду та групи спорту.

В загальному організація оплати праці повинна відповідати діючому законодавству та носити стимулюючий характер.

Кожне рішення студент обґрунтовує.

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 3

Завдання: розрахувати кошторис витрат на утримання та експлуатацію спортивної споруди й орендної плати за заданий об'єкт.

Кошторис затрат – повне постатейне зведення затрат на надання послуг, проведення окремих акцій, заходів. Кошторисну вартість розраховують на підставі діючих норм, пін і тарифів у вартісному вираженні стосовно окремих елементів (статтей) витрат.

Методика розрахунку кошторису на утримання й експлуатацію спортивних споруд

Зразок кошторису наведено в таблиці 4.

Таблиця 4.

КОШТОРИС ВИТРАТ на утримання та експлуатацію спортивних споруд

№ п/п	Назва статей витрат	Сума (грн)
1.	Амортизація	
2.	Поточний ремонт	
3.	Електроенергія	
4.	Опалювання та вентиляція	
5.	Вода	
6.	Інші експлуатаційні витрати (12-15 % від суми статей 1-5)	
7.	Адміністративно-управлінські витрати (6-8 % від суми статей 1-6)	
Разом		

Кошторис розраховують прямим (нормативним) або наближеним методом.

У цьому завданні рекомендується застосовувати змішаний метод. Статті витрат 1, 3, 4, 5 розраховуються прямим методом, а статті 2, 6, 7 наближено до методики, викладеної далі.

Розрахунок витрат за окремими статтями кошторису:

СТ 1. Амортизаційні витрати в таблицю заносяться із розрахунків, виконаних у 1-му завданні (сума амортизаційних відрахувань).

СТ 2. Поточний ремонт. Витрати на поточний ремонт (ст. 2.), приймаються у цьому завданні середньо статистичні (по 1,2 % від вартості спортивної споруди і 2-2,5 % від вартості обладнання).

СТ 3. Витрати на електричну енергію розраховуються зважаючи на середню норму освітлення 20-25 Вт на м² площі споруди, часу роботи споруди у днях і середнього часу освітлення упродовж робочого дня. Вартість кіловат/години (за даними ЛДУФК) приймаємо 0,9924 грн./квт. год. (або за діючими цінами електричної енергії на час виконання даної роботи).

СТ 4. Витрати на опалення встановлюються на основі такої методики:

$$P = Q \times K_{in} \times C$$

де P – витрати на опалення, грн.;

Q – необхідна кількість тепла (в даній роботі за одиницю тепла рекомендується приймати 1 млн. ккал),

K_{in} – коефіцієнт, який характеризує витрати паливних ресурсів на розрахункову одиницю тепла. На основі практичних даних роботи спортивних комплексів для отримання 1 млн. ккал тепла необхідно витратити 399,607 м³ природного газу, при нагріванні води у басейнах і вентиляції повітря в приміщеннях на 1 млн ккал тепла витрачається 279,378 м³ природного газу.

При використанні інших видів палива, витрати коректуються пропорційно до їх калорійності.

C – ціна за 1 м³ газу (станом на 2013 р приймається 4,73856 грн/м³)

Розрахунок кількості тепла проводиться згідно з формулою:

$$Q = V \times H \times (t - t_e) \times T$$

де V – об'єм приміщення, м³;

H – норма годинних витрат тепла для нагрівання 1 м³ об'єму будівлі на 1°C;

t – необхідна середня температура приміщення для різних типів споруд і видів спорту, (град. ц.) (таблиця 5.);

t_e – середня температура найхолоднішого місяця за місцем розташування спортивної споруди (в умовах Львова становить – 3,9°C);

T – час опалення на розрахунковий період, години тривалості опалюваного періоду (в умовах Львова 183 дні).

Середня температура найхолоднішого місяця і тривалість опалювального періоду для різних міст України взято з довідника «Промышленная теплоэнергетика» Книга 4 – М., 1991. – С. 351, табл. 6.2).

СТ 5. Витрати води розраховуються, виходячи із кількості спортсменів, які займаються на даній споруді, добових витрат води в кількості 0,05 м³/чол. і вартості води – 5,04 грн/м³ (або за діючими цінами на час виконання даної роботи), водовідведення 1,96 грн/м³

Витрати води у басейні можна наближено розрахувати, керуючись наступними даними за видами витрат:

- витрати на поновлення (підживлення) ванни – 10 % від об'єму ванни;
- витрати на зміну води – 1,5 %;
- витрати на водоочистку – 5 %;
- витрати на ніжні ванни – 6 %.

СТ 6. Інші експлуатаційні витрати приймаються 10-12 % від суми статей 1-5.

СТ 7. Адміністративно-управлінські витрати на утримання адміністративної споруди, канцелярські витрати й інші. Їх розглядають на рівні 6-8 % від суми витрат СТ 1-6 кошторису.

Таблиця 5.

Нормативи для розрахунку витрат на опалення

Назва витратних статей	Одиниця виміру	Норма експлуатаційних витрат	Примітки
1	2	3	4
Опалення та вентиляція 1. Середня розрахункова температура повітря у приміщеннях основного призначення: спортивні зали й інші криті спортивні споруди під час проведення навчально-тренувальних занять;	градуси	15 С	
- те ж при проведенні змагань із глядачами;	градуси	18С	
- зали ванн басейнів.	градуси	28 С	
2. Середня температура повітря у приміщеннях допоміжного призначення: спортивні зали й інші криті спортивні споруди;	градуси	20 С	
- басейн для плавання.	градуси	22 С	
3. Розрахунковий показник годинних витрат тепла, необхідний для підігріву 1 м³ об'єму будівлі на 1 градус при опаленні приміщень: - приміщення основного та допоміжного призначення спортзалів й інших критих і об'ємних споруд;	Ккал за годину	0,4	Середні дані обстеження

4/15/08

- приміщення основного та допоміжного призначення басейнів.	Ккал за годину	0,3	
4. Розрахунковий показник годинних витрат тепла, необхідний для підігріву 1 м ³ об'єму будівлі на 1 градус при вентиляції приміщень: - приміщення основного призначення спортзалів й інших критих і об'ємних споруд;	Ккал за годину	0,4	
- зали ванн басейнів;	Ккал за годину	0,8	
- приміщення допоміжного призначення критих і об'ємних спортивних споруд.	Ккал за годину	0,16	
5. Температура води у ваннах басейну: - основні ванни критих басейнів;	градуси	+26 С	
- основні ванни відкритих басейнів;	градуси	+ 27 С	
- навчальні та дитячі ванни критих басейнів;	градуси	+ 29 С	
- навчальна ванна відкритих басейнів.	градуси	+ 30 С	
6. Витрати тепла за годину на підтримку постійного температурного режиму у ваннах критих басейнів (у розрахунку на 1 м ³ площі дзеркала води, робочий режим):	Ккал/м ²	200	
- 50-метрова ванна 50х21 м;			
- 25-метрова ванна 25х16 м;	Ккал/м ²	225	
- 25-метрова ванна 25х16 м;		235	
- навчальна ванна 16,67х6 м;	Ккал/м ²	250	
- дитяча ванна 12,5х5 м;	Ккал/м ²	275	
- дитяча ванна 10х6 м;	Ккал/м ²	300	

Примітка: при роботі ванн у неробочому режимі витрати тепла необхідно корегувати за допомогою коефіцієнта 0,6.

Довідково:теплова енергія по даних 2013р. для ЛДУФК складала 179,71 грн/Гкал;Теплове навантаження 1,301 грн/м²

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 4

Тема. Розрахунок вартості підготовки спортсмена та вартості абонементу.

Вартість підготовки спортсмена (початківця) визначається за формулою:

$$П_с = \frac{A_ф + O_ф + З_ф + C_ф}{H}$$

$A_ф$ – річна сума амортизації,

$O_ф$ – витрати оборотних засобів,

$З_ф$ – зарплата тренерів (беруть із розрахунків виконаних у практичній роботі № 2), грн.,

$C_ф$ – затрати на змагання, збори, грн.,

де H – число підготовки спортсменів (розрядників).

Витрати оборотних засобів розраховуються за формулою:

$$O_ф = E_{вит} - A_m + O_{ам}$$

Кількість зборів приймається студентом самостійно, орієнтуючись на вид спорту і практичні дані (2-3 збори в рік). *

$E_{вит}$ – витрати на утримання та експлуатацію спортивних споруд, па яких займається спортсмен,

$O_{ам}$ – нормативні оборотні засоби (приймаються до 10 % від вартості основних фондів, якщо немає розрахункового нормативу стосовно даної спортивної споруди),

$A_ф$ – сума амортизації (практична робота № 1), грн..

Витрати на змагання, збори приймаються, виходячи з таких розрахунку 2-3 зборів (на рік тривалість одного збору до 18 днів. Один день зборів на одну людину обходиться в середньому 70 грн.).

Методика розрахунку абонементного обслуговування ($A_{об}$)

Вартість абонементів на групові й індивідуальні заняття визначається за видом занять, кількістю занять у циклі, вартістю оренди споруди. Вихідними даними для визначення вартості абонементного обслуговування є фонд зарплати тренерів, викладачів, інструкторів, методистів, лікарів, медсестер, обслуговуючого персоналу (ФЗП), годинна ставка орендної плати, кількість годин тренувальних занять з використанням споруд в місяць (квартал, рік) та його нормативне завантаження.

Вартість абонементу $B_{об}$ на орендованих спорудах розраховується за формулою:

$$B_{об} = \frac{A_{об} \times K_{об}}{Ч_1} + \frac{ЗП_{тн}}{HKЗ_{тн}} \times \frac{K_{об}}{Ч_1} + П_{об}$$

де, A_v – вартість оренди споруди на час одного заняття;
 K_z – кількість занять у групі впродовж місяця;
 U_1 – кількість спортсменів, які одночасно займаються в групі, чол.;
 $НКЗ_{тм}$ – нормативна кількість занять, яку повинен виконати тренер упродовж місяця.
 $ЗП_{тм}$ – місячний оклад тренера, грн.

Вартість використання спортивної споруди (A_v) у розрахунку на одне заняття розраховуються за формулою.

$$A_v = A_{\text{ор}} \times U_1$$

На власних об'єктах годинна вартість ($A_{зв}$) користування (оренди) спорудою складає:

$$A_{зв} = (E_{\text{внт}} + Пн) : U_1 : U_2$$

де $E_{\text{внт}}$ – експлуатаційні витрати на утримання спортивної споруди (див. практичну роботу № 3);

$Пн$ – нормативний прибуток, грн. (рекомендується рентабельність послуги – 25 %);

U_1, U_2 – кількість днів, годин роботи споруди упродовж місяця.

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 5

Тема. Аналіз безбитковості.

У цій роботі розглядається взаємозв'язок величини прибутку під впливом обсягу наданих послуг, вартості одиниці послуги, постійних та змінних витрат. Аналіз безбитковості показує, скільки послуг необхідно продати при заданій ціні, щоб покрити витрати. У пункті безбитковості, прибуток отриманий підприємством (ціна * кількість проданих послуг) дорівнює сумарним витратам на надання такої кількості послуг.

Завдання Розрахувати критичний обсяг безбитковості надання послуг у натуральних та вартісних показниках.

А. Критичний обсяг безбитковості ($N_{кр}$) у натуральному вимірі розраховується за формулою:

$$N_{кр} = ПВ / Цп - ЗВп$$

де: $ПВ$ – постійні витрати, грн;

$ЗВп$ – змінні витрати на одну послугу, грн;

$Цп$ – ціна послуги, грн.

Б. Критичний обсяг безбитковості у вартісному вираженні ($Од$) розраховується як добуток критичного обсягу на ціну послуги

$$Од = N_{кр} * Цп$$

Постійні витрати не залежать від кількості надаваних послуг, а є незмінними впродовж певних періодів часу. До них належать витрати на

утримання та експлуатацію будівель, споруд, організацію виробництва й управління тощо.

Змінні витрати - це витрати, загальна сума яких за певний час залежить від обсягу наданих послуг. До них належать витрати на заробітну плату працівників, які надають платні послуги, витрати електричної енергії, яка необхідна при наданні послуг, витрати води, особливо при наданні послуг з плавання, витрати на матеріали та ін.. Перелік видів змінних витрат уточнюється з урахуванням змісту та особливостей послуг.

Ціна послуг встановлюється за допомогою одного з відомих методів розрахунку, які ґрунтуються на величині собівартості та нормі прибутку.

$С_{посл} = ЗВ_{п} + ПВ / О_{р}$;

$Ц_{п} = С_{посл} / (1 - П_{р})$,

Де: $С_{посл}$ – собівартість одиниці послуги;

$О_{р}$ – обсяг наданих (реалізованих) послуг;

$П_{р}$ – норма прибутку %.

Результати розрахунків, проведених при виконанні практичних робіт № 1, № 2, № 3, № 4,5 заносяться в таблицю № 6.

Таблиця 6.
Основні показники спортивної споруди робіт № 1, № 2, № 3, № 4, № 5

Показники	Одиниця виміру	Сума
1. Вартість основних фондів	тис. грн.	
2. Вартість оборотних фондів	тис. грн.	
3. Кількість тренерів	чол.	
4. Фонд оплати праці тренерів	грн.	
5. Кошторис витрат на утримання й експлуатацію спортивних споруд	тис. грн.	
6. Вартість підготовки спортсмена	грн.	
7. Вартість абонементів	грн.	
8. Пропускна здатність спортивної споруди	чол.	
9. Критичний обсяг надання послуг	чол.	

На основі даних таблиці № 6 та попередніх розрахунків необхідно зробити узагальнюючий висновок.

ДОДАТКИ

РОЗМІРИ ТАРИФНИХ РОЗРЯДІВ І КОЕФІЦІЄНТІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ ПРАЦІВНИКІВ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ, ЗАКЛАДІВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Тарифні розряди	Тарифні коефіцієнти
1	1,00
2	1,09
3	1,18
4	1,27
5	1,36
6	1,45
7	1,54
8	1,64
9	1,73
10	1,82
11	1,97
12	2,12
13	2,27
14	2,42
15	2,58
16	2,79
17	3,00
18	3,21
19	3,42
20	3,64
21	3,85
22	4,06
23	4,27
24	4,36
25	4,51

Примітки:

1. У 2012 році посадові оклади (тарифні ставки) розраховуються виходячи з розміру посадового окладу (тарифної ставки) працівника 1 тарифного розряду з 1 січня - 773 гривні, з 1 квітня - 794 гривні, з 1 липня - 802 гривні, з 1 вересня - 807 гривень, з 1 жовтня - 823 гривні, з 1 грудня - 839 гривень.

Заробітна плата працівників, визначена з урахуванням зазначених посадових окладів, індексується відповідно до Закону України "Про індексацію грошових доходів населення".

2. Посадові оклади (тарифні ставки) за розрядами Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій

окремих галузей бюджетної сфери, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2002 року N 1298 "Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери" (зі змінами), визначаються шляхом множення окладу (ставки) працівника 1 тарифного розряду на відповідний тарифний коефіцієнт. У разі, коли посадовий оклад (тарифна ставка) визначений у гривнях з копійками, цифри до 0,5 відкидаються, від 0,5 і вище - заокруглюються до однієї гривні.

[Додаток 1 викладено у новій редакції згідно з Наказом Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту N 3805 від 17.09.2008 р.]

[У Додаток 1 внесено зміни згідно з Наказом Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту N 50 73 від 29.12.2008р.]

[У Додаток 1 внесено зміни згідно з Наказом Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту N1845 від 21.06.2010р.]

[У Додаток 1 внесено зміни згідно з Наказом Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту N2671 від 09.08.2010р.]

[У Додаток 1 внесено зміни згідно з Наказом Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту N 3926 від 05.11.2010 р.]

[У Додаток 1 внесено зміни згідно з Наказом Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту N 4416 від 08.12.2010 р.]

Додаток 2
до наказу Міністерства України у справах молоді та спорту
від 23 вересня 2005 р. N 2097

**СХЕМА ТАРИФНИХ РОЗРЯДІВ ПОСАД ТРЕНЕРІВ ШТАТНИХ
НАЦІОНАЛЬНИХ ЗБІРНИХ КОМАНД УКРАЇНИ З ВИДІВ СПОРТУ**

Посади	Тарифні розряди		
	Перша категорія видів спорту	Друга категорія видів спорту	Третя категорія видів спорту
Державний тренер	14; 15	13; 14	13
Головний тренер	13; 14	12; 13	11; 12
Провідний тренер	12; 13	11; 12	10; 11
Старший тренер, начальник команди	11; 12	10; 11	10
Тренер, тренер-лікар, тренер-реабілітолог, тренер-психолог, тренер-ветеринар	10; 11	9; 10	8; 9
Тренер-хореограф, тренер-адміністратор, тренер-масажист, тренер-механік, тренер-оператор	8; 9	7; 8	7

1. Тарифні розряди тренерів штатних збірних команд України відповідно до додатка 2 устанавлюються згідно з категоріями видів спорту.

Наказами центрального органу виконавчої влади з фізичної культури і спорту здійснюється віднесення видів спорту до відповідних категорій за результатами виступу спортсменів, у тому числі спортсменів-інвалідів, на чемпіонатах світу, Європи, олімпійських, паралімпійських та дефлімпійських іграх, всесвітніх іграх з неолімпійських видів спорту. Категорійність видів спорту може змінюватися залежно від зміни цих результатів на зазначених змаганнях.

2. Тренерам штатних збірних команд у межах фонду заробітної плати, затвердженого в кошторисах на утримання національних збірних команд, устанавлюється надбавка за професійну майстерність у розмірі до 50 відсотків посадового окладу. Ця надбавка може скасовуватися або зменшуватися з погіршенням якості роботи в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади з фізичної культури і спорту.

Заступник директора департаменту економіки та фінансів - начальник відділу зведеного бюджету та нормування бюджетних видатків

Р. А. Мироненко

Додаток 3

до наказу Міністерства України у справах молоді та спорту

Додаток 6
до наказу Міністерства України у справах молоді та спорту
від 23 вересня 2005 р. N 2097

**СХЕМА ТАРИФНИХ РОЗРЯДІВ ПОСАД ТРЕНЕРІВ-ВИКЛАДАЧІВ ТА
ІНШИХ ФАХІВЦІВ**

Посади	Тарифні розряди
Тренер-викладач зі спорту, який: закінчив вищий навчальний заклад I і II рівнів акредитації	8; 9
закінчив вищий навчальний заклад III і IV рівнів акредитації	9
має: II категорію	10
I категорію	11
вищу категорію	12
Тренер-викладач з хореографії, який: закінчив вищий навчальний заклад I і II рівнів акредитації	9; 10
закінчив вищий навчальний заклад III і IV рівнів акредитації	10; 11
Акомпаніатор, який закінчив вищий навчальний заклад I і II рівнів акредитації, вищий навчальний заклад III і IV рівнів акредитації	8; 9
Акомпаніатор, який не має спеціальної освіти	8

■ Тренерам-викладачам зі спорту, тренерам-викладачам з хореографії (далі - тренери-викладачі), які не мають освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста або магістра (до введення в дію Закону України "Про освіту" - вищої освіти), освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста або бакалавра (до введення в дію Закону України "Про освіту" - середньої спеціальної освіти) і категорій, встановлюється 8-й тарифний розряд.

Тренерам-викладачам, які закінчили вищі навчальні заклади I - II рівнів акредитації (до введення в дію Закону України "Про освіту" - заклади середньої спеціальної освіти) і мають звання "майстер спорту", "майстер спорту міжнародного класу", "заслужений майстер спорту", встановлюється 9-й тарифний розряд.

Тарифні розряди тренерів-викладачів зі спорту, які мають кваліфікаційні категорії, встановлюються згідно з документом, що підтверджує наявність відповідної категорії.

■ Місячні ставки заробітної плати тренерів-викладачів, акомпаніаторів згідно з наведеною схемою тарифних розрядів встановлюються за 24 академічні години безпосередньо навчально-тренувальної роботи на тиждень (4 академічні години на день при 6-денному режимі роботи, академічна година - це 45 хв.). У спеціалізованих навчальних закладах спортивного профілю (далі - навчальний спортивний заклад) ставки заробітної плати тренерів-викладачів встановлюються за 18 навчальних годин на тиждень, виходячи із затрат робочого часу в астрономічних годинах. Час, витрачений на підготовку занять, а також на участь з командами (спортсменами) в змаганнях, додатковій оплаті не підлягає.

- Тренерам-викладачам, акомпаніаторам, які працюють у спеціалізованих дитячо-юнацьких школах олімпійського резерву, спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних школах для інвалідів паралімпійського та дефлімпійського резерву, спеціалізованих дитячо-юнацьких (спортивно-технічних) школах, школах вищої спортивної майстерності, а також з групами спеціалізованої базової підготовки (СБП) та групами підготовки до вищих досягнень (ПВД) у дитячо-юнацьких спортивних школах, навчальних спортивних закладах, ставки заробітної плати підвищуються за спеціалізацію на 15 відсотків без урахування інших підвищень.

[У пункт 3 Додатка 6 внесено зміни та доповнення згідно з Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України N 22 від 17.01.2013 р.]

- Тренерам-викладачам, які займають посаду старшого тренера-викладача в спортивних школах усіх типів, навчальних спортивних закладах, ставки заробітної плати підвищуються на 15 відсотків без урахування інших підвищень.

Посада старшого тренера-викладача може вводитися, якщо під його керівництвом працюють не менше двох штатних тренерів-викладачів.

У разі, якщо в школі працюють тренери-викладачі з неповним робочим днем (сумісники), при встановленні посади старшого тренера-викладача двох таких тренерів-викладачів необхідно рахувати як одного тренера-викладача.

- Тренерам-викладачам за роботу з інвалідами та дітьми, які мають вади в розумовому або фізичному розвитку, ставки заробітної плати підвищуються до 20 відсотків без урахування інших підвищень.

- Місячна заробітна плата тренера-викладача може встановлюватися керівництвом школи, виходячи з умов навчально-тренувального процесу та за згодою тренера-викладача, за однією з двох форм оплати праці:

- а) кількістю годин навчально-тренувальної роботи на тиждень;
- б) розмірами нормативів за підготовку одного вихованця (учня-спортсмена), який входить до складу національної збірної команди України.

[У підпункт "б" пункту 6 Додатка 6 внесено зміни та доповнення згідно з Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України N 22 від 17.01.2013 р.]

- Місячна заробітна плата при погодинній оплаті праці визначається шляхом множення суми ставки заробітної плати з урахуванням підвищень (за спеціалізацію, старшого тренера, за роботу з інвалідами та дітьми, які мають вади в розумовому або фізичному розвитку), доплати за науковий ступінь, надбавок за почесне, спортивне звання та за вислугу років на фактичний обсяг навчально-тренувальної роботи за тиждень і ділення цього добутку на норму годин за тиждень (24 академічні години, у навчальних спортивних закладах - 18 астрономічних годин). Обсяг навчально-тренувальної та іншої роботи, пов'язаної з тренувальним процесом, яку виконують тренери-викладачі та акомпаніатори за основним місцем роботи, при погодинній оплаті праці граничними розмірами не обмежується.

[У підпункт 6.1 пункту 6 Додатка 6 внесено зміни та доповнення згідно з Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України N22 від 17.01.2013р.]

■ Місячна заробітна плата штатних тренерів-викладачів установлюється за навчально- тренувальну роботу зі спортсменами, які входять до складу національних збірних команд України, виходячи з нормативів за підготовку одного вихованця (учня-спортсмена), згідно з тарифікаційним списком. Розміри нормативів за підготовку вихованця (учня-спортсмена) у відсотках від ставки заробітної плати з урахуванням діючих підвищень (за спеціалізацію, посаду старшого тренера, за роботу з інвалідами та дітьми, які мають вади в розумовому або фізичному розвитку), доплати за науковий ступінь, надбавок за почесне, спортивне звання та за вислугу років:

Рівень підготовки спортсменів	Розміри нормативів за підготовку одного вихованця (учня-спортсмена), який входить до складу національних збірних команд України, відсотків
Член національної збірної команди	100
Кандидат	50
Резерв	25

При цьому загальна сума зазначених нормативів, яка враховується для розрахунку заробітної плати тренера-викладача, не повинна перевищувати 200 відсотків.

У разі перевищення суми зазначених нормативів розмір оплати праці тренера-викладача, як виняток, визначається в кожному конкретному випадку центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері фізичної культури та спорту.

Підставою для тарифікації тренерів-викладачів є списки національних збірних команд України, які затверджуються наказом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері фізичної культури та спорту, щороку: із зимових видів спорту - у травні, з літніх - у грудні.

[Підпункт 6.2 пункту 6 Додатка 6 викладено у новій редакції згідно з Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України N 22 від 17.01.2013 р.]

6.3. Право визначати обсяг навчально-тренувальної роботи тренерів-викладачів має керівник спортивної школи, навчального спортивного закладу залежно від кількості годин, передбачених навчальними планами, наявності відповідних кадрів та інших конкретних умов, що склалися в закладі. Керівник несе відповідальність за реальність установленого кожному тренеру-викладачу фактичного обсягу зазначеної роботи і за її виконання.

[У підпункті 6.3 пункту 6 Додатка 6 деякі слова виключено згідно з Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України N 22 від 17.01.2013 р.]

■ Місячна заробітна плата встановлюється при тарифікації тренерів-викладачів та акомпаніаторів щорічно на початку навчального року і виплачується щомісяця незалежно від кількості тижнів і робочих днів у різні місяці року. За результатами

тарифікації керівник вищого органу виконавчої влади з фізичної культури і спорту затверджує тарифікаційні списки за формою згідно з додатком 20.

Тренерам-викладачам, акомпаніаторам, у яких протягом навчально-тренувального року кількість годин навчально-тренувальної роботи зменшується чи збільшується порівняно з обсягом, установленим їм при тарифікації, заробітна плата виплачується за фактично відпрацьовану кількість годин з урахуванням цих змін з дня зміни кількості годин.

■ У випадку, коли в окремі дні (місяці) заняття не проводяться з незалежних від тренера- викладача причин (епідемії, несприятливі метеорологічні умови тощо), його оплата у ці дні здійснюється з розрахунку заробітної плати, установлені при тарифікації, за умови, що тренер- викладач виконує іншу організаційну, методичну роботу. За відсутності такої роботи час простою оплачується в порядку і розмірах, визначених Кодексом законів про працю України.

[Додаток 6 доповнено пунктом 8, у зв'язку з чим пункти 8, 9 вважаються відповідно пунктами 9, 10, згідно з Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України N22 від 17.01.2013р.]

■ Тренерам-викладачам (особистим) за досягнення спортсменами високих результатів на головних змаганнях установлюється доплата у розмірах від 5 до 40 відсотків ставки заробітної плати з урахуванням підвищень (за старшого тренера-викладача, спеціалізацію, за роботу з інвалідами та дітьми, які мають вади в розумовому або фізичному розвитку) за кожного спортсмена і за зайняте ним місце згідно з таблицею:

Види змагань	Розмір доплат у відсотках до ставки заробітної плати з урахуванням діючих підвищень за кожного спортсмена і за зайняте ним місце					
	1	2	3	4	5	6
Олімпійські ігри	40	35	30	25	20	15
Всесвітні ігри з неолімпійських видів спорту, Чемпіонат світу	35	30	25	20	15	10
Паралімпійські, дефлімпійські ігри, чемпіонат світу серед спортсменів- інвалідів	30	25	20	15	10	5
Чемпіонат Європи	20	15	10	-	-	-
Чемпіонат світу (юніори і юніорки)	15	10	5	-	-	-
Чемпіонат Європи (юніори і юніорки)	5	-	-	-	-	-

Якщо зі спортсменом працюють два чи більше тренерів-викладачів, розмір доплати у відсотках ділиться на кількість тренерів, що працюють зі спортсменом. Доплата встановлюється також тренерам-викладачам, які раніше, перед

проведенням зазначених у таблиці видів змагань, безпосередньо брали участь у підготовці спортсмена протягом не менше, ніж три роки.

Зазначені доплати встановлюються з наступного дня після досягнення спортсменом результату та підтвердження його центральним органом виконавчої влади з фізичної культури та спорту і діють до першого дня проведення наступних змагань такого самого рівня (1,2 або 4 роки). Конкретний розмір доплати не залежить від зменшення або збільшення фактичного обсягу навчально-тренувальної роботи.

[В абзаці четвертому пункту 9 Додатка 6 деякі слова виключено згідно з Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України N 22 від 17.01.2013 р.]

При зайнятті спортсменом декількох призових місць із зазначеного в пункті 8 виду змагань тренеру-викладачу встановлюється тільки одна доплата з найвищого показника.

[В абзаці четвертому пункту 9 Додатка 6 деякі слова виключено згідно з Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України N 22 від 17.01.2013 р.]

Додаток

Методика розрахунку оренди нерухомого майна

Розрахунок розміру орендної плати здійснюється згідно з Постановою КМУ № 786 від 4.10.95 р.

Для розрахунку орендної плати встановлюють вартість орендованого майна і враховується зональний коефіцієнт (К_{зн}), орендна ставка (% від вартості майна).

Зональний коефіцієнт і орендна ставка у відсотках до вартості орендованого майна не менше 5 % -від вартості орендованого майна.

Вартість майна може встановлюватись експертним шляхом. Експертна оцінка вартості оренди повинна враховувати його місце розташування, забезпеченість інженерними мережами.

Розрахунок:

1. Річна орендна плата ($P_{орч}$)

$$P_{орч} = \frac{\Phi_m \cdot C_{орч}}{100}$$

де Φ_m – вартість орендованого майна;

$C_{орч}$ – орендна ставка (не менше 5 % вартості майна згідно з Постановою КМУ № 75 2000 р.).

2. Орендна місячна плата становитиме ($РОП_m$)

$$\frac{РОП_m}{12}$$

Місячна оплата на конкретний місяць повинна врахувати також і коефіцієнт інфляції ($I_{инф}$) і зональний коефіцієнт ($K_{зн}$).

Розмір місячної орендної плати ($РОМ$) у результаті визначається за такою

формулою:

$$РОМ = РОП / 12 \times I_{\text{інф}} \times K_{\text{зон}}$$

Індекс інфляції приймається згідно з офіційною інформацією.

Коефіцієнт зональності встановлений для населених пунктів. Особливо, міст, – різні для різних частин міста, селища...

Умовний приклад

Експертна чи розрахункова вартість майна 100 тис. грн.; зональний коефіцієнт – 8; індекс інфляції становить 0,015.

Розрахунок:

$$РОП = 100000 \times 5 / 100 = 5000 \text{ грн.}$$

Розмір місячної орендної плати за конкретний місяць (РОПі) з урахуванням зонального коефіцієнта (8) та індексу інфляції 0,015

$$РОПі = 1,008 \cdot 1,015 = 416,6 \cdot 1,015 = 426,23 \text{ грн.}$$

Витрати на утримання нерухомого майна, зданого в оренду одночасно кільком підприємствам, організаціям, і прибуткові території розподіляються між ними залежно від потужності, часу роботи електроприладів, системи тепло і водопостачання за конкретними відповідними розрахунками, а в неподільній частині пропорційно до розміру займаної підприємствами, організаціями загальної площі.

Додаток до договору оренди нежитлових приміщень

Розрахунок:

$$B_n = B_b : П_b \times П_n$$

$$B_n = 2017683 \cdot 3041,66 : \times 51 = 33830,81 \text{ грн}$$

Де B_n – вартість орендованого приміщення, яке є частиною будівлі, грн.

B_b – вартість будівлі в цілому, грн.

$П_b$ – площа будівлі в цілому кв. м.

$П_n$ – площа орендованого приміщення, кв. м.

$$O_{nn} = B_n \times C_{ор}$$

$$O_{nn} = 33830,81 \times 10\% = 3383,08 \text{ грн}$$

Де O_{nn} – орендна плата річна, грн.

$C_{ор,c}$ – орендна ставка, грн.

$$O_{nn,m} = O_{nn} / 12 \times \text{Інд. інф} \times K_{зон}$$

Де $O_{nn,m}$ – орендна плата місячна, грн.

$I_{\text{інф}}$ – індекс інфляції

$K_{зон}$ – зональний коефіцієнт.

На практиці трапляється розрахунок орендної плати за короткий період користування за методикою надання послуги з користування спорудою. Для розрахунку короткотермінової оренди розраховують видатки на утримання споруди

(кошторис витрат) і на цю суму нараховують ПДВ, а при належному попиті на такого роду споруди і включають повну величину нагромадження (прибутку).

Розрахункову величину витрат на утримання споруди розподіляють на місяці, дні, кількість відвідувань і отримують витрати на одне відвідування. Для оренди групою відвідувачів (користувачів) вартість одного відвідування множать на кількість відвідувачів (за нормативом завантаженості).

Наприклад: вартість утримання спортивної споруди 35 тис. грн (рік), ПДВ – 20 %. Витрати на утримання споруди призначеної для послуг з ПДВ становить 42 тис. грн. час використання споруди 7 міс., по 30 днів у місяць. У середньому 10 відвідувань у день; одночасно беруть зал в оренду 10 чол. Тоді затрати на відвідування становитимуть 42 тис. грн: $7:30:10 = 20$ грн.
Оренда 20×12 чол. = 240 грн.

Додаток 1

до Методики розрахунку і порядку використання плати за оренду державного майна

Таблиця 7

ОРЕНДНІ СТАВКИ за використання цілісних майнових комплексів державних підприємств

Цілісні майнові комплекси державних підприємств:	Орендна ставка відсотків до залишкової вартості основних засобів
- торгівля з організації концертно-видовищної діяльності, випуску та проведення лотерей	10
- харчової промисловості, ресторанів, з організації виставкової діяльності	8
- електроенергетики, газової, хімічної та нафтохімічної промисловості, чорної металургії, зв'язку, швейної промисловості, громадського харчування (крім ресторанів)	6
- нафтодобувної промисловості, лісового господарства, кольорової металургії	5

Додаток 2

до Методики розрахунку і порядку використання плати
за оренду державного майна
(у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 січня 2000 р. № 75)

Таблиця 8

**ОРЕНДНІ СТАВКИ
за використання нерухомого майна**

Використання орендарем нерухомого майна за цільовим призначенням:	Регіона ставка відсотків до вартості нерухомого майна, визначеної експертним шляхом
1	2
- розміщення нічних клубів, казино, інших закладів грального та шоу-бізнесу;	20
- провадження концертної діяльності, розміщення туристичних агентств, пунктів обміну валюти, бірж, брокерських, маклерських і рекламних контор, комерційних банків, офісів брокерів, дилерів, авторемонтних майстерень, автозаправних станцій, ресторанів; - здійснення торгівлі непродовольчими товарами (крім товарів дитячого асортименту); - розміщення офісів нерезидентів України;	15
- надання юридичних консультацій, консалтингових і нотаріальних послуг;	13
- надання стоматологічних послуг; Здійснення торгівлі продовольчими товарами підакцизної групи;	12
- розміщення офісів резидентів України;	10
- здійснення торгівлі продовольчими товарами (крім товарів підакцизної групи); - провадження підприємницької діяльності в галузі охорони здоров'я;	8
- розміщення виставок (окрім книжкових та образотворчих);	7
- розміщення підприємств громадського харчування (крім ресторанів, кафе та барів); - виконання ремонтно-будівельних робіт; - розміщення закладів культури, кінотеатрів;	5
- видання газет, розміщення теле- та радіокомпаній, інформаційних агентств;	4,5

1	2
<ul style="list-style-type: none"> - здійснення торгівлі непродовольчими товарами дитячого асортименту, здійснення книжкової торгівлі і торгівлі шкільним приладдям (у частині площ, які використовуються з цією метою); 	4
<ul style="list-style-type: none"> - розміщення громадських організацій, які не займаються комерційною діяльністю; - розміщення відділень ощадбанку, що приймають платежі від населення, відділень поштового зв'язку; - розміщення закладів науки (крім бюджетних), майстерень художників, скульпторів, народних майстрів, членів інших творчих спілок; 	3
<ul style="list-style-type: none"> - провадження підприємницької діяльності у сфері надання комунальних, побутових послуг (окрім послуг автосервісу); 	2
<ul style="list-style-type: none"> - видання літературно-художніх, науково-технічних, дитячих газет і журналів (окрім тих, для видання яких встановлено орендну ставку у розмірі 1 відсотка); - розміщення аптек, які самостійно виготовляють ліки (реалізують готові ліки); - здійснення торгівлі продовольчими товарами для пільгових категорій громадян (учасників Великої Вітчизняної війни, учасників ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС, хворих на цукровий діабет, багатодітних сімей тощо); - розміщення бібліотек, архівів; 	2
<ul style="list-style-type: none"> - здійснення торгівлі товарами дитячого харчування, розміщення молочних кухонь; - розміщення дитячих дошкільних виховних закладів, закладів освіти; - спортивних закладів (для школярів і студентів); - видання дитячих газет і журналів, співзасновником яких є органи державної влади; - видання літературно-художніх, науково-технічних журналів, що виходять українською мовою, співзасновниками яких є органи державної влади; - розміщення фірмових магазинів вітчизняних промислових підприємств, окрім тих, що 	1

виробляють товари підакцизної групи; - організація дозвілля юнацтва у позаурочний час; - розміщення благодійних організацій, фондів, громадських організацій інвалідів, ветеранів війни, праці, які не займаються комерційною діяльністю (в частині площі, яка використовуються з цією метою).	
--	--

Література **Основна**

1. Золотов М.И. и др. Менеджмент и экономика ФКиС. – М. 2001. – 432 с
2. Бойчик І. Економіка підприємства. – К., 2006.
3. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства. – К., 2006.
4. Кузин В.В. Менеджмент и экономика физической культуры и спорта.-М., 2004.
5. Алешин В.В. Олимпийский комплекс «Лужники»: менеджмент, маркетинг и экономика.-М.,2000.
6. Галкин В.В., Сысоев В.И. Экономика физической культуры и спорта: Учеб. Пособие.-Воронеж, 1999.
7. Зубарев Ю.А., Сучилин А.А. Менеджмент и маркетинг в сфере физической культуры и спорта: Учеб. Пособие. - 2-е изд., доп. – Волгоград, 1998.
8. Перевезин И.И. Менеджмент спортивной организации.-М.,1998.
9. Перевезин И.И.-Искусство спортивного менеджмента - М.,2004.

Додаткова

- 1.Ефимов З.Н. Организация эксплуатации спортивных сооружений. – Краснодар, 1990. – 75 с.
- 2.Кузьмак В.О. Социально-экономические проблемы физической культуры и спорта. – М.: Физкультура и спорт, 1981. – 280 с.
- 3.Постанова КМ України “Про оренду майна” № 786 від 04.10.1995 р.
- 4.Перевезин И.П. и др. Управление физической культурой и спортом. – М.: Физкультура и спорт, 1987.
- 5.Промышленная теплоэнергетика. Книга 4. – М., 1991. – С. 352, табл. 6.2.
- 6.Сборник нормативно-правовых документов по использованию физкультурно-оздоровительных и спортивных сооружений и развитию платных услуг. – Киев, 1988. – 247 с.
- 7.Наказ № 2097 від 23.09.05 р. Міністерства України у справах молоді та спорту «Про впорядкування умов оплати праці працівників бюджетних установ, закладів та організацій галузі фізичної к